

Grøn kølleguldsmed

- dit kommunedyr

Grøn kølleguldsmed

– *Ophiogomphus cecilia*

Ansvarsart

Ved årsskiftet 2006/07 sendte daværende miljøminister Connie Hedegaard en nytårshilsen i form af et postkort til alle landets borgmestre for at gøre opmærksom på de nye forpligtelser kommunerne har fået vedrørende naturen. Samtidig fik hver kommune tildelt en truet dyreart, som kræver særlig opmærksomhed. I den forbindelse har Favrskov Kommune fået tildelt Grøn Kølleguldsmed som ansvarsart.

Udseende

Grøn kølleguldsmed er 53-60 mm lang og har et vingefang på 67-75 mm. Denne store og elegante guldsmed kendes på den lysegrønne forkrop og hoved. Bagkroppen er sort med gullige pletter på hvert led.

Hannen er tydelig kølleformet, idet de bagerste bagkropsled er udvidede (figur 1).

Hunnen har lidt bredere bagkrop og er ikke særlig tydelig kølleformet (figur 2). Larven, der lever nedgravet i bunden af vandløb, bliver op til 30 mm og er svær at få at se (figur 3).

Figur 1 – Grøn kølleguldsmed – Han

Foto: Peter Bundgård

Levested og udbredelse

Grøn kølleguldsmed yngler ved rene, solbeskinnede, strømmende vandløb med sand- eller grusbund. Unge ikke kønsmodne guldsmede kan godt flyve ret langt væk fra ynglestederne og ses f.eks. i skovlysninger.

De voksne guldsmede lever af at fange insekter i luften – fluer, hvepse, sommerfugle og andre mindre guldsmede er typiske fødeemner.

Figur 2 – Grøn kølleguldsmed – Hun

Foto: Troels Lindgren

Den ses ofte flyve hurtigt og lavt hen over vandet, men sætter sig en gang imellem på en solbeskinnede plet. Den er ofte sky og vanskelig at komme nær. Hannen forsvaret sit territorium og angriber straks andre hanner, der nærmer sig.

Grøn kølleguldsmed er sjælden i Danmark. Den findes kun i Jylland ved nogle store åsystemer, eksempelvis Gudenå, Karup å og Skjern å. For nylig er den også fundet ved Skals å, Siemsted å og Jordbro å.

Figur 3 - Grøn kølleguldsmed - Larve

Foto: Peter Bundgård

I Favrskov kommune ved vi, at den findes langs Gudenåen og Lilleåen op til Hadsten. Det er dog sandsynligt at den er yderligere udbredt, og muligvis findes den også ved Granslev å og længere op ad Lilleåen.

Figur 4 - Lilleåen ved Hadsten

Foto: Rikke Milbak Mortensen

Beskyttelse:

Grøn kølleguldsmed er fredet i Danmark såvel som i mange andre europæiske lande. Den må derfor hverken fanges eller slås ihjel. Det gælder både den voksne guldsmed og larven.

Grøn kølleguldsmed er desuden med i udpegningsgrundlaget for de såkaldte Natura-2000-områder, og er dermed at finde på Habitatdirektivets bilag II.

Desuden er den omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, hvilket betyder, at den kræver streng beskyttelse: dyrene må fx ikke fanges ind, deres æg ikke indsamles og deres yngle- og rasteområde må ikke ødelægges.

Hvordan kan du hjælpe?

Vi kan gøre noget for at skabe bedre betingelser for den Grønne kølleguldsmed.

Her er nogle eksempler:

- Sørge for rene iltrige vandløb
- Undlade hårdhændet oprensning i vandløb
- Ikke plante træer på sydsiden af egnede vandløb
- Dyrkningsfri eller sprøjtefri zone langs vandløb
- Fjerne spærringer i vandløb
- Genoprette / genslynge regulerede vandløbsstrækninger

Vil du være med til at finde ud af, hvor i Favrskov kommune den Grønne kølleguldsmed findes, så se efter den især ved vore vandløb. Der er flest på vingerne i sidste halvdel af juli måned.

Kontakt

Du kan kontakte Naturafdelingen i Favrskov kommune via telefonnummer 89 64 10 10.

Iagttagelser kan indsendes elektronisk via kommunens hjemmeside www.favrskov.dk Bolig og Miljø, eller med brev til adressen:

Favrskov kommune
Att. Natur
Skovvej 20
8382 Hinnerup

Vi vil samle iagttagelserne på kommunens hjemmeside og løbende ajourføre, når der foreligger nye oplysninger.

Denne brochure er fremstillet som et samarbejde mellem Favrskov kommune og Danmarks Naturfredningsforening, Favrskov afd:

www.dn.dk/favrskov

Vil du vide mere:

Der henvises til Skov og Naturstyrelsens hjemmeside:

www.skovognatur.dk/Dyrogplanter

Favrskov
Kommune

Favrskov Kommune
Skovvej 20 - 8382 Hinnerup
favrskov@favrskov.dk
www.favrskov.dk